

วิธีการสอนให้ความรู้เทศกาลตวนอู่ (ไหว้บ๊ะจ่าง)

HOW TO TEACH THE DUANWU FESTIVAL (DRAGON BOAT FESTIVAL)

ขวัญดาว มายู่

Kwandaw Mayou

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

E-mail: kwandaw@aru.ac.th

Received March 13, 2023; Revised มีนาคม 29, 2023; Accepted April 29, 2023

บทคัดย่อ

เทศกาลตวนอู่ หรือคนไทยรู้จักกันว่า เทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง เป็นหนึ่งเทศกาลดั้งเดิมที่มีความสำคัญต่อคนจีนอย่างยิ่ง มีตำนานและความเป็นมาที่น่าสนใจ เทศกาลนี้ยังเกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศและธรรมชาติอีกด้วย เทศกาลตวนอู่จัดขึ้นเพื่อรำลึกถึงบุคคล มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์หลายท่าน ประเพณีหลักประจำเทศกาลนี้คือ การแข่งเรือมังกร (赛龙舟) การกินขนมบ๊ะจ่าง (吃粽子) การใช้สมุนไพรไอ้ฉะ (艾草) รักษาโรคและป้องกันสัตว์มีพิษ รวมทั้งการดื่มเหล้าสยงหวง (雄黄酒) ซึ่งแต่ละประเพณีล้วนแฝงด้วยทัศนคติและความเชื่อของชาวจีนสมัยโบราณ ในฐานะผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ ควรเรียนรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมและเทศกาลสำคัญของจีน ทั้งนี้ผู้สอนสามารถสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเทศกาลตวนอู่ผ่านวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนศึกษาความรู้ รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับเทศกาลตวนอู่ด้วยตนเอง วิธีการสอนโดยลงมือปฏิบัติจริง จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมแสดงละคร ทำขนมประจำเทศกาล สัมผัสวัฒนธรรมของเทศกาลตวนอู่ วิธีการสอนแบบบูรณาการในรายวิชาอย่างเหมาะสม และวิธีการสอนโดยการใช้เทคโนโลยี เป็นวิธีที่สะดวกรวดเร็ว ผู้เรียนเรียนรู้ได้โดยตรงจากเจ้าของภาษา เรียนรู้ผ่านคลิปวิดีโอหรือสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ การให้ความรู้เรื่องเทศกาลตวนอู่ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสภาพสังคม วิถีชีวิต และประวัติศาสตร์ในแต่ละยุคสมัยของประเทศจีนได้ถ่องแท้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: เทศกาลตวนอู่, ประเพณี, ตำนาน, วิธีการสอน

Abstract

The Dragon Boat festival (Duanwu), also known to Thais as the “Wai Ba Jang” Festival, is one of the traditional festivals that is of great importance to the Chinese people. Its legends and background are interesting, and the festival is also associated with climate and nature. The Tuan Wu Festival is held to commemorate many historical

figures. The main traditions of this festival include the Dragon Boat Racing (赛龙舟), Rice dumpling eating (吃粽子), the use of the Ai Chao herb (艾草), and drinking Song Huang liquor (雄黄酒), each of which is based on the attitudes and beliefs of ancient Chinese. As learners of Chinese as a foreign language, students should learn about and understand the important Chinese culture and festivals. Teachers can integrate knowledge about the Duan Wu Festival through Active Learning teaching methods, by allowing learners to study the knowledge in order to gather, analyze and present information about the Duan Wu Festival on their own. Practical Learning can be used to teach the methods, organize activities for students to participate in theatrical performances, make festive desserts, and immerse themselves in the culture of the Duan Wu Festival. Integrated teaching methods applied in the subjects appropriately and teaching methods using technology are convenient and fast. Learners learn directly from native speakers, and learning through video clips or media technology that incorporate knowledge about the Duan Wu Festival will help students understand the social conditions, way of life, and history of each era of China more completely.

Keywords: Dragon Boat Festival, Customs, Myth, Teaching Methods

บทนำ

เทศกาลตวันอู่ (端午节) นับเป็นหนึ่งในสี่เทศกาลจีนที่สำคัญมากร่วมกับเทศกาลตรุษจีน เทศกาลเซ็งเม้ง และเทศกาลไหว้พระจันทร์ ซึ่งตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ตามปฏิทินจันทรคติ (ถาวรสิกขโกศล, 2557) นอกจากนี้ยังมีชื่อเรียกอื่น ๆ อาทิ เทศกาลตวันหยาง เทศกาลฉงอู่ เทศกาลแข่งเรือมังกร เทศกาลบูชาเทพมังกร เทศกาลเจิ้งหยาง เทศกาลเทียนจง เป็นต้น อีกทั้งถือว่าเป็นวันกวีจีนอีกด้วย เพราะว่าในวันนี้เป็นการรำลึกถึงกวีรักชาติที่มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง นั่นคือ ชีว्हยวน (屈原) (Chinatalks, 2022) ปี ค.ศ. 2008 เป็นต้นมา รัฐบาลจีนประกาศให้เทศกาลตวันอู่เป็นวันหยุดราชการตามกฎหมาย ในปีต่อมาองค์การยูเนสโกได้อนุมัติ จัดให้เทศกาลตวันอู่อยู่ในรายชื่อมรดกโลกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมอย่างเป็นทางการ (สยามรัฐออนไลน์, 2565) นับว่าเป็นเทศกาลทางประเพณีแรกของจีนที่ได้รับเลือกให้เป็นมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของโลก พอถึงเทศกาลนี้แต่ละพื้นที่ของจีนจะจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองเทศกาลตวันอู่อย่างยิ่งใหญ่ เช่น การแข่งพายเรือมังกร การละเล่นพื้นบ้าน การรับประทานขนมบ๊ะจ่าง เป็นต้น เนื่องจากประเทศจีนมีพื้นที่กว้างใหญ่ สภาพทางภูมิศาสตร์และอากาศแตกต่างกัน ส่งผลทำให้ประเพณีและการเฉลิมฉลองในเทศกาลตวันอู่ของแต่ละพื้นที่แตกต่างกันไปด้วย (Xiao Chuanlong, 2018)

จะเห็นได้ว่า เทศกาลตวันอู่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าเทศกาลตรุษจีน มีความเชื่อและธรรมเนียมปฏิบัติที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน มุมมองของผู้เขียนเห็นว่า ในฐานะผู้เรียนภาษาจีนเป็นภาษาต่างประเทศ นอกจากต้องเรียนรู้คำศัพท์ วลี ประโยค หลักไวยากรณ์เพื่อสร้างทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตลอดจนสามารถสื่อสารกับคนจีนได้แล้วนั้น ผู้เรียนควรเข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ จึงจะเรียนรู้และใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับบริบท ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงศึกษาและนำเสนอประวัติความเป็นมา ตำนาน และประเพณีของเทศกาลตวันอู่ รวมทั้งเสนอวิธีการสอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตวันอู่แก่ผู้เรียน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าบทความวิชาการฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจเรื่องเทศกาลจีน รวมทั้งผู้สอนที่จะนำวิธีการสอนดังกล่าวไปปรับใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีนให้ดียิ่งขึ้น

ตำนานของเทศกาลตวันอู่

เทศกาลตวันอู่ (端午节) ตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ตามปฏิทินจันทรคติจีน อีกทั้งมีความสำคัญทางดาราศาสตร์ กล่าวคือเป็นวันที่พระอาทิตย์อยู่ตรงกลางศีรษะพอดีและเป็นวันที่กลางวันยาวที่สุด เทศกาลนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ว่ากำลังเข้าสู่ฤดูร้อนแล้ว (Gao Bingzhong, 2009) เทศกาลตวันอู่มีประวัติศาสตร์ยาวนานกว่า 1,000 ปี เกิดขึ้นตั้งแต่สมัยชุนชิวจ้านกั๋ว (春秋战国) (770-256 ปีก่อนคริสต์ศักราช) จากการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือประเพณีเทศกาลจีนและบทความวิชาการที่เกี่ยวข้องกับเทศกาลตวันอู่ พบว่า ตำนานของเทศกาลตวันอู่ล้วนเกี่ยวข้องกับวีรชนผู้รักชาติทางประวัติศาสตร์หลายท่าน ได้แก่ ชีวหยวน (屈原) กวีผู้รักชาติในยุคจ้านกั๋ว (战国) อู่จื่อชีว (伍子胥) วีรชนผู้รักชาติในยุคชุนชิว (春秋) และเฉาเอ๋อ (曹娥) ธิดาภคินิพนธ์ในสมัยฮั่นตะวันออก (东汉)

จุดกำเนิดของเทศกาลตวันอู่ เกิดขึ้นจากชนเผ่าอู่เยว่ (吴越) จัดขึ้นเพื่อบูชาเทพเจ้ามังกรเนื่องจากชนเผ่าอู่เยว่ (吴越) นับถือมังกรและใช้เป็นสัญลักษณ์ประจำชนเผ่าเป็นทุนเดิม เพื่อแสดงให้เห็นว่าตนเองเป็นทายาทของมังกรและแสดงความเคารพต่อบรรพบุรุษมังกร ในวันที่ 5 เดือน 5 ของทุกปี พวกเขาจึงได้จัดกิจกรรมบูชาเทพเจ้ามังกรอย่างยิ่งใหญ่ (ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ, 2563) ประเพณีของเทศกาลตวันอู่จึงถูกจัดขึ้นตั้งแต่นั้นมา ตามบันทึกประวัติศาสตร์ 《史记》 ของซือหม่าเชียนระบุว่าเทศกาลตวันอู่เป็นเทศกาลเพื่อรำลึกถึง “ชีวหยวน (屈原)” มหากวีรักชาติที่มีชื่อเสียงและมีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในสมัยชุนชิวจ้านกั๋ว ตำนานดังกล่าวเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง ชีวหยวน (屈原) เป็นคนแคว้นฉู่ (楚国) เขาเกิดมาท่ามกลางการแย่งชิงอำนาจระหว่างแคว้นฉิน (秦国) และแคว้นฉู่ (楚国) เป็นผู้มีความดีและรักประเทศชาติ เขาจึงพยายามปฏิรูปการปกครองของแคว้นฉู่ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น เคยได้รับตำแหน่งเป็นอัครเสนาบดีฝ่ายซ้ายของกษัตริย์แคว้นฉู่ จากนั้นไม่นานชีวหยวนถูกขุนนางท่านอื่นใส่ร้ายป้ายสี ในที่สุดถูกกษัตริย์ขับออกจากแคว้นฉู่ พอแคว้นฉินเข้ายึดครองแคว้นฉู่ได้สำเร็จ ทำให้ชีวหยวนรู้สึกทุกข์ใจอย่างมากที่ต้องมาเห็นแคว้นของตนล่มสลาย ชีวหยวนจบชีวิตด้วยการกระโดดแม่น้ำแยงซีเกียง ต่อมาชาวบ้านต่างช่วยกันหาร่างของชีวหยวน แต่ก็หาไม่พบ ชาวบ้านที่เคารพนับถือชีวหยวนกลัวว่าปลาหรือสัตว์น้ำจะกัดกินร่างของชีวหยวน จึงนำข้าวใส่ในกระบอกไม้ไผ่แล้วโยนลงไป

ในแม่น้ำ ด้วยเหตุนี้เทศกาลตวันอุ้งจึงเป็นเทศกาลที่รำลึกถึงชีวีหยวนมหากวีแคว้นฉู่เอง (Zhou Shiyu, 2019)

อีกหนึ่งประวัติความเป็นมาของเทศกาลตวันอุ้งคือการรำลึกถึง อุ๋จื่อชีว (伍子胥) วีรชนในยุคชุนชิว อุ๋จื่อชีว เดิมทีเป็นคนแคว้นฉู่ (楚国) แต่ครอบครัวถูกกษัตริย์ฉู่ผิงหวัง (楚平王) ประหารชีวิต แต่ว่าอุ๋จื่อชีว หนีรอดไปอยู่ที่แคว้นอู๋ (吴国) ช่วงแรกมีชีวิตความเป็นอยู่ดี ได้รับความโปรดปรานจากองค์ชายกงจื่อกง (公子光) และช่วยเหลือองค์ชายกงจื่อกง จนได้ขึ้นครองบัลลังก์แคว้นอู๋ได้สำเร็จ หลังจากองค์ชายกงจื่อกงเสียชีวิตลง กษัตริย์แคว้นอู๋คนต่อไปคือบุตรชายขององค์ชายกงจื่อกง ระหว่างทำสงครามกับแคว้นเยว่ (越国) กษัตริย์แคว้นอู๋ถูกขุนนางคนสนิทที่เป็นไส้ศึกใส่ความ ทำให้ไม่ฟังคำเตือนของอุ๋จื่อชีว จนกระทั่งประทอนกระป๋ให้อุ๋จื่อชีวเพื่อให้ปลิดชีวิตตนเอง และสั่งให้ทหารห่อศพของอุ๋จื่อชีว โยนทิ้งน้ำเป็นอาหารปลาซึ่งตรงกับวันขึ้น 5 ค่ำเดือน 5 ต่อมาชาวบ้านจึงทำพิธีรำลึกถึงจิตใจที่จงรักภักดียอมพลีชีพเพื่อชาติของอุ๋จื่อชีว ในวันขึ้น 5 ค่ำเดือน 5 ของทุกปี (Zhou Shiyu, 2019)

เทศกาลตวันอุ้งยังมีความสำคัญคือเพื่อระลึกถึง เฉาเอ้อ (曹娥) ธิดายอดกตัญญู มีตำนานกล่าวไว้หลายตำนาน แต่ตำนานที่มีหลักฐานค่อนข้างชัดเจน คือ ในสมัยฮั่นตะวันออก (东汉) บิดาของเฉาเอ้อออกเรือแล้วประสบภัย ตอนนั้นเฉาเอ้อ มีอายุเพียง 14 ปี นั่งร้องไห้เฝ้ารอบิดาที่ริมแม่น้ำ ผ่านไปหลายวันไม่เห็นบิดากลับมา จนกระทั่งเฉาเอ้อได้กระโดดลงแม่น้ำเพื่อตามหาบิดา ซึ่งตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 พอตี ผ่านไปอีก 5 วันร่างของเฉาเอ้อได้ก่อร่างของบิดาลอยน้ำขึ้นมาพร้อมกัน เฉาเอ้อจึงถูกยกย่องเป็นเทพธิดากตัญญู เทศกาลตวันอุ้งจึงถือเป็นวัน “ธิดากตัญญู” อีกด้วย ปัจจุบันมีสุสานเฉาเอ้ออยู่ที่เมืองเส้าชิง มณฑลเจ้อเจียง ศาลเจ้าเฉาเอ้อตั้งอยู่ริมน้ำบริเวณที่เชื่อว่าเป็นจุดที่เฉาเอ้อกระโดดลงแม่น้ำสายนี้จึงเรียกว่า “เฉาเอ้อเจียง (曹娥江)” (Wang Qiang, 2018)

นอกจากนี้ เทศกาลตวันอุ้งเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เนื่องจากสังคมจีนโบราณเป็นสังคมการเกษตร แบ่งฤดูกาลออกเป็น 24 ฤดูตามการเปลี่ยนแปลงของดวงจันทร์ในรอบหนึ่งปีเป็นหลัก เทศกาลตวันอุ้งซึ่งตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ของทุกปี ชาวจีนสมัยโบราณเชื่อว่า วันนี้มีเดือนและวันที่ซ้ำกัน มีความหมายไม่เป็นมงคล อีกทั้งภาษาจีนคำว่า “五” พ้องเสียงกับ “午” ที่มีความหมายว่าเวลาเที่ยงตรง เป็นสัญญาณว่ากำลังเข้าสู่ฤดูร้อน (ถาวร สิกขโกศล, 2557) ในเวลานี้สัตว์มีพิษต่าง ๆ จะออกมาอาศัยตามบ้านเรือนของชาวบ้าน รวมทั้งเชื้อโรคต่าง ๆ สามารถเข้าสู่ร่างกายได้ง่าย คนยุคนั้น จึงต้องคิดหาวิธีการกำจัดสัตว์มีพิษเหล่านี้ อาทิ การนำต้นผักไถ้ (艾草) ไปปักไว้หน้าประตูบ้าน เพื่อใช้ขับไล่สัตว์มีพิษ อีกทั้งผักไถ้ยังมีสรรพคุณช่วยรักษาโรคได้อีกด้วย การแขวนถุงบุหงาเพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้ายหรือโรคภัยต่าง ๆ การดื่มเหล้าสยงหวง (雄黄酒) ซึ่งมีฤทธิ์ต้านพิษและฆ่าเชื้อโรคได้ เป็นต้น

สรุปได้ว่า เทศกาลตวันอุ้งมีประวัติความเป็นมายาวนาน ตำนานของเทศกาลนี้มีอยู่หลายเรื่องราว แต่จุดประสงค์สำคัญของเทศกาลนี้ ก็คือการระลึกถึงบุคคลที่ชาวบ้านยุคก่อนเคารพนับถือ ได้สร้างคุณูปการ และมีความสำคัญต่อสังคมสมัยนั้น ชาวบ้านจึงจัดงานเพื่อระลึกถึงบุคคลดังกล่าว รวมทั้งเทศกาลนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ดิน ฟ้าและอากาศอีกด้วย เห็นได้ว่าสังคมจีนในอดีตเป็น

สังคมเกษตรกรรม และต้องพึ่งพาธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของสาคร สมเสริฐ (2561) กล่าวว่า ตั้งแต่มนุษย์ปรากฏขึ้นมาบนพื้นโลก มนุษย์อาศัยอยู่ในธรรมชาติ ธรรมชาติจึงเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ เพื่อการดำรงคงอยู่ มนุษย์จึงจำเป็นต้องเรียนรู้การปรับตัวให้อยู่ร่วมกับธรรมชาติได้อย่างมีความสุข

ประเพณีเทศกาลตวันอู่ของชาวจีน

ประวัติความเป็นมาของเทศกาลตวันอู่มีมายาวนาน และมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติอย่างแน่นแฟ้น ตำนานเล่าขานมีหลายรูปแบบ แต่เป้าหมายสำคัญของเทศกาลมุ่งเน้นรำลึกถึงบุคคลที่มีความสำคัญหรือสร้างคุณูปการให้แก่สังคมสมัยนั้น ประชาชนเคารพนับถือบุคคลเหล่านั้น จึงใช้วันดังกล่าวจัดกิจกรรมและเฉลิมฉลองขึ้น กิจกรรมที่สำคัญของเทศกาลตวันอู่ ได้แก่ การแข่งเรือมังกร การกินขนมบ๊ะจ่าง การใช้พืชสมุนไพรมาขับไล่สัตว์มีพิษ การดื่มเหล้าสยงหวง เป็นต้น บทความวิจัยของ Lin Jufu (2018) ยังระบุว่าประเทศจีนมีประชากรหลายชาติพันธุ์ มีทั้งหมด 56 ชนชาติ หนึ่งในนั้นมี 27 ชนชาติที่มีประเพณีฉลองของเทศกาลตวันอู่ของตนเอง เช่น ชนชาติฮั่น (汉族) ชนชาติเนย์เหมิงกู่ (内蒙古) ชนชาติหุย (回族) ชนชาติจั่ง (藏族) ชนชาตินาซี (纳西族) เป็นต้น ทำให้กิจกรรมของเทศกาลตวันอู่มีความหลากหลายและแตกต่างกันออกไป บทความนี้จึงเสนอกิจกรรมการเฉลิมฉลองของชนชาติฮั่น ซึ่งเป็นชนชาติที่มีจำนวนประชากรมากที่สุดในประเทศจีนเท่านั้น (Lin Jifu, 2018)

1. ประเพณีการแข่งขันเรือมังกร (Dragon Boat Festival)

การแข่งขันเรือมังกรเป็นประเพณีหนึ่งที่สำคัญของคนจีนทางใต้ จุดเริ่มต้นของประเพณีนี้มีหลายประการขึ้นอยู่กับความเชื่อของคนแต่ละพื้นที่ แต่ตำนานและความเชื่อที่คนทั่วไปรู้จัก นั่นก็คือ ตำนานที่เกี่ยวข้องกับนักกวีซีวหวน หลังจากที้นักกวีซีวหวนได้จบชีวิตโดยการกระโดดแม่น้ำ พอชาวบ้านทราบเรื่องก็ออกเรือเพื่อค้นหาร่างของซีวหวน แต่สุดท้ายก็หาไม่พบ ตั้งแต่นั้นมาจึงกลายเป็นประเพณีแข่งเรือมังกรขึ้น ใช้ระลึกถึงนักกวีรักชาติซีวหวน

จุดเริ่มต้นของการแข่งเรือมังกร คือการที่ชาวจีนทางใต้บูชาและขอขมาเทพเจ้าแห่งสายธารและเทพเจ้ามังกร เพราะว่าคนจีนเชื่อว่าการบูชาเทพเจ้ามังกรในเทศกาลตวันอู่ ซึ่งตรงกับวันที่ 5 เดือน 5 ตามปฏิทินจันทรคติ จะช่วยให้ปลอดภัยจากสิ่งชั่วร้ายและทำให้ชีวิตสงบสุข (Zhang Jun, 2007) ผู้เขียนเห็นว่า ชาวจีนมีความเชื่อเรื่องเทพเจ้าเป็นทุนเดิม ทำให้ความเห็นดังกล่าวสมเหตุสมผลเช่นกัน ประเพณีการแข่งขันเรือมังกรในเทศกาลตวันอู่มีมายาวนานกว่า 2,000 ปี โดยจะจัดขึ้นอย่างยิ่งใหญ่ทุกปี โดยเฉพาะพื้นที่ตามแถบแม่น้ำแยงซีเกียง (长江) ประมาณ 100 แห่ง เรือที่ใช้แข่งขันเป็นเรือหัวมังกร ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของประเพณีนี้ บรรยากาศการแข่งขันฯ ผู้คนต่างส่งเสียงเชียร์ลุ้นการแข่งขันพายเรือมังกรกันอย่างสนุกสนาน ข้อมูลสำนักข่าวซินหัว (2565) รายงานบรรยากาศการแข่งขันเรือมังกรนานาชาติ ที่เมืองโตตรอนโต ประเทศแคนาดา ในวันที่ 18 -19 มิถุนายน 2565 ที่ผ่านมาผู้ชมต่างสนุกสนานและครึกครื้นอย่างมาก เห็นได้ว่าการแข่งเรือมังกรกลายเป็นกีฬาอดนิมไปทั่วโลก ที่ได้รับความสนใจจากชาวต่างชาติเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 1 การแข่งเรือมังกรนานาชาติ
(ที่มา: สำนักข่าวซินหัว, 2565)

2. การกินบ๊ะจ่าง

เทศกาลตวนอู่มีคำพูดที่ชาวจีนรู้จักกันว่า“年年粽有，年年吃粽 (เหนียนเหนียนจ้งโหย่ว เหนียนเหนียนซือจ้ง)” ทุกปีมีบ๊ะจ่าง ได้กินบ๊ะจ่างทุกปี เล่าว่าหลังจากที่นักกวีซีวหฺยวนกระโดดแม่น้ำเสียชีวิต ชาวบ้านผู้รักและเคารพนับถือซีวหฺยวน โศกเศร้าเสียใจมาก เกรงว่าสัตว์น้ำจะกัดกินร่างของซีวหฺยวน ทุกคนจึงนำข้าวเหนียวมัดใส่กระบอกไม้ไผ่แล้วโยนลงไปในแม่น้ำ และต่อมาจึงเกิดเป็นบ๊ะจ่าง ในปัจจุบัน การกินบ๊ะจ่างนอกจากเพื่อระลึกถึงนักกวีซีวหฺยวนแล้ว นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า การกินขนมบ๊ะจ่างเกิดขึ้นก่อนเหตุการณ์ของซีวหฺยวน พอถึงเทศกาลตวนอู่ชาวบ้านจะออกไปหาสมุนไพรเพื่อนำมาปรุงยาและขับไล่สัตว์มีพิษ ก่อนออกเดินทางต้องพกอาหารที่กินง่ายและอิ่มท้อง ดังนั้นบ๊ะจ่างจึงเป็นอาหารที่ชาวบ้านพกไปกินระหว่างการเดินทาง (Lin Jifu, 2018)

ลักษณะของบ๊ะจ่างเป็นทรงสามเหลี่ยม ห่อด้วยใบไผ่ขนาดใหญ่แล้วผูกด้วยเชือก วัตถุดิบหลักคือ ข้าวเหนียว โดยแต่ละพื้นที่ของจีน รสชาติและไส้ของบ๊ะจ่างแตกต่างกันไป คนจีนทางเหนือจะทำให้ไส้ธัญพืช โดยจะใส่พุทราจีน ถั่วแดง แปะก๊วย จะมีรสชาติจืด ส่วนคนจีนทางใต้จะทำให้ไส้เค็มและใส่วัตถุดิบหลายอย่าง อาทิ เห็ดหอม กุ้งแห้ง ถั่วลิสง กุนเชียง เนื้อหมู แปะก๊วย ไข่แดงเค็ม เป็นต้น วิธีการทำคือนำวัตถุดิบทั้งหมดมาผัดกับข้าวเหนียวให้สุก จากนั้นตักใส่ลงในใบไผ่ทรงสามเหลี่ยมมัดเชือกแล้วนำไปนึ่งต่อให้สุก

การกินบ๊ะจ่างในเทศกาลตวนอู่ถูกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ปัจจุบันนี้บ๊ะจ่างสามารถหาซื้อรับประทานได้ง่าย มีทั้งสำเร็จรูปและเก็บรักษาได้นานขึ้น สามารถสั่งซื้อเพื่อเป็นของขวัญให้กับญาติผู้ใหญ่หรือเพื่อนฝูงได้อีกด้วย ไชน่ามีเดียกรุป (2564) ระบุว่า เทศกาลตวนอู่ ปีนี้ชุมชนและโรงเรียนในประเทศจีนบางแห่ง ได้เชิญเพื่อนทำงานชาวต่างชาติและนักเรียนต่างชาติสัมผัสวัฒนธรรมจีนผ่านเทศกาลตวนอู่ โดยการทำบ๊ะจ่างร่วมกัน รวมทั้งใส่ชุดจีนและถ่ายรูปเป็นที่ระลึก

ภาพที่ 2 บี๊ะจ่าง

(ที่มา: BBC NEWS 中文, 2561)

3. การใช้สมุนไพรไล่สัตว์มีพิษ

ภาษาจีน “艾草” ออกเสียงว่า “ไ้อ์เฉ่า” เป็นสมุนไพรจีนที่มีความสำคัญต่อเทศกาลตวันอุ่ชนิดหนึ่ง คนจีนสมัยโบราณมีความเชื่อว่าไ้อ์เฉ่ามีฤทธิ์อุ่น สรรพคุณช่วยกำจัดความเย็นและความชื้นออกจากเส้นลมปราณ อีกทั้งไ้อ์เฉ่ายังช่วยบำรุงร่างกาย เพิ่มภูมิคุ้มกันและป้องกันโรคได้ กลิ่นฉุนของไ้อ์เฉ่าช่วยให้เลือดและลมปราณไหลเวียนได้ดี โรงพยาบาลแพทย์แผนจีนเขตโปหลัว (博罗县中医医院) ได้กล่าวถึงสรรพคุณของไ้อ์เฉ่าไว้มากมาย และยังคิดค้นวิธีการรักษาแบบฝังเข็มและครอบแก้วโดยใช้ไ้อ์เฉ่าเป็นส่วนประกอบหลัก นอกจากนี้ไ้อ์เฉ่ายังใช้ขับไล่แมลงได้ ด้วยเหตุนี้สมัยก่อนพอถึงเทศกาลตวันอุ่ทุกบ้านเรือนจะนำไ้อ์เฉ่ามาปักไว้ที่หน้าประตูบ้าน เห็นได้ว่าไ้อ์เฉ่าเป็นพืชสมุนไพรที่ชาวจีนสมัยก่อนให้ความสำคัญและมีความเชื่อว่าสามารถใช้รักษาโรคและขับไล่สัตว์มีพิษต่าง ๆ ได้

ภาพที่ 3 สมุนไพรไ้อ์เฉ่า

(ที่มา: 植物说, 2564)

4. การดื่มเหล้าสงหวง

“雄黄” ออกเสียงว่า “สงหวง” เป็นแร่ชนิดหนึ่ง มีสีเหลือง ประกอบด้วยกำมะถันและสารหนู คนไทยรู้จักในชื่อว่า “หรรดาลแดง” ตามตำราแพทย์แผนจีน สงหวงมีฤทธิ์ขับเสมหะ ถอนพิษงูและแมลงต่าง ๆ ได้ดี เมื่อเทศกาลตวนอู่ที่มีสัตว์ชุกชุมคนจีนจึงนำสงหวงมาบดเป็นผงแล้วตากแดดให้แห้ง จากนั้นนำไปผสมกับเหล้าขาวทำเป็น “เหล้าสงหวง (雄黄酒)” เหล้าสงหวงจึงเป็นเหล้าประจำเทศกาลตวนอู่ ตามปกติผู้ใหญ่จะดื่มได้ปริมาณเล็กน้อย สำหรับเด็กจะใช้เหล้าสงหวงทาที่จมูก หน้าผาก และต้นคอ เพื่อขับไล่สิ่งชั่วร้าย เชื่อกันว่า กลิ่นของเหล้าสงหวงจะทำให้สัตว์ไม่กล้าเข้าใกล้ รวมทั้งยังใช้ประพรมลานบ้าน กำแพง ประตู หน้าต่างและห้องนอน เพื่อฆ่าเชื้อโรค ไล่แมลงรวมทั้งสัตว์มีพิษต่าง ๆ ได้ ซึ่งเชื่อมโยงกับความเชื่อของคนจีนที่ว่าเทศกาลตวนอู่เป็นวันที่ไม่ดี มีอาศาคร้อนมาก และจะนำพาสิ่งร้าย ๆ เข้ามา ชาวบ้านจึงคิดหาวิธีการป้องกันตนเองจากภัยอันตรายดังกล่าว (ถาวร สิกขโกศล, 2557)

ภาพที่ 4 เหล้าสงหวง

(ที่มา: 美酒网, 2563)

กิจกรรมที่ใช้เฉลิมฉลองเทศกาลตวนอู่ข้างต้น ล้วนเกี่ยวข้องกับความเชื่อและตำนานของเทศกาลทั้งสิ้น ประเพณีของเทศกาลตวนอู่ถูกสืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน ในแต่ละพื้นที่ของจีนรวมทั้งฮ่องกง มาเก๊า และชุมชนเชื้อสายจีนในต่างประเทศต่างจัดงานเฉลิมฉลองประจำเทศกาลตวนอู่อย่างยิ่งใหญ่ เพื่อบูชาและประเพณีของเทศกาลตวนอู่ให้คงอยู่สืบไป ซึ่งสอดคล้องกับบทความวิจัยของ ไทโยโรจน์ พวงมณี และคณะ (2565) กล่าวว่า “การอนุรักษ์” มีนัยหมายถึง การช่วยกันดูแลรักษา การป้องกัน การสงวนรักษา การบูรณปฏิสังขรณ์หรือการประยุกต์การใช้สอยให้คงคุณค่าไว้ในทุกมิติ คิดหาวิธีการใดวิธีการหนึ่ง เพื่อให้ศิลปวัฒนธรรมสามารถคงอยู่หรือนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้

วิธีการสอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตวนอู่ (ไหว้บ๊ะจ่าง)

ภาษาจีนไม่ได้เป็นเพียงแค่ภาษาแต่เป็นแหล่งรวมวัฒนธรรม หรืออาจจะเรียกว่า พหุวัฒนธรรม ดังนั้นการที่เราท่องจำคำศัพท์ วลี รูปแบบประโยค และไวยากรณ์ได้ ทำให้สามารถเรียนรู้และสื่อสารเป็นภาษาจีนได้ง่ายขึ้น ถ้าเราต้องการเข้าใจภาษาจีนอย่างถ่องแท้ ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้ภาษาในการ

เรียนรู้และเข้าใจวัฒนธรรมจีนด้วย (รัฐพร ศิริพันธุ์, 2561) ถึงแม้เทศกาลตวันอู่ เป็นเทศกาลหนึ่งที่มีประวัติความเป็นมายาวนานและความสำคัญต่อชาวจีน แต่ผู้เรียนชาวไทยที่เรียนภาษาจีนส่วนใหญ่ไม่รู้ประวัติความเป็นมาและประเพณีของเทศกาลนี้อย่างลึกซึ้ง ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ผู้สอนสามารถสอดแทรกประวัติความเป็นมาและประเพณีการฉลองของเทศกาลตวันอู่ให้แก่ผู้เรียนได้จากประสบการณ์การสอนภาษาจีนของผู้เขียน จึงนำเสนอวิธีการสอนให้ความรู้เทศกาลตวันอู่ที่ไม่ซับซ้อนและสามารถนำไปใช้ได้จริง หลัก ๆ 4 วิธี ดังนี้

1. วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Active Learning)

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ระบุว่า แนวคิดพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมี 4 ประการ ได้แก่ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ความพร้อม การใช้เวลาในการศึกษาและประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ตัวอย่างวิธีการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีหลายรูปแบบ ได้แก่ แบบระดมสมอง แบบเน้นปัญหา/โครงการ/กรณีศึกษา แบบแลกเปลี่ยนความคิด แบบตั้งคำถาม เป็นต้น ผู้เขียนเห็นว่าวิธีการสอนแบบเน้นปัญหา/โครงการ/กรณีศึกษา มีความเหมาะสมที่จะใช้สอนความรู้เรื่องเทศกาลตวันอู่มากที่สุด เนื่องจากผู้เรียนจะเป็นผู้คิดและออกแบบงานเองทั้งหมด เริ่มจากการสืบค้นข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างสรรค์ผลงาน และการนำเสนอผลงาน ตัวอย่างงานที่ครูผู้สอนสามารถมอบหมาย อาทิ E-book เทศกาลตวันอู่ บทความวิจัยศึกษาการฉลองเทศกาลตวันอู่ของชาวไทยเชื้อสายจีน โครงการตำนานของเทศกาลตวันอู่ เป็นต้น วิธีการสอนนี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจประเพณีและตำนานของเทศกาลตวันอู่ในภาพรวมและประเด็นต่าง ๆ ที่น่าสนใจของเทศกาลตวันอู่ อีกทั้งจะช่วยฝึกฝนทักษะการคิดวิเคราะห์และสรุปใจความสำคัญให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย นอกจากนี้ทำให้ไม่สิ้นเปลืองเวลาของผู้สอนที่จะต้องบรรยายเนื้อหาทั้งหมดในชั้นเรียน วิธีการสอนนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาขึ้นไปและมีพื้นฐานภาษาจีนอยู่แล้ว ผู้สอนต้องใช้เวลาในการค้นคว้าอย่างเหมาะสม แนะนำแหล่งศึกษาค้นคว้า คอยกำกับติดตาม พร้อมทั้งให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. วิธีการสอนโดยการลงมือปฏิบัติ (Practice Learning)

วิธีการสอนดังกล่าวเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงหรือการจำลองสถานการณ์จริง เป็นการสอนที่มุ่งให้เกิดการผสมผสานระหว่างภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จากมุมมองของผู้เขียนเห็นว่า วิธีการสอนนี้เหมาะสมใช้สอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตวันอู่ให้แก่ผู้เรียนทุกระดับชั้นและไม่จำเป็นต้องมีพื้นฐานภาษาจีนมาก่อน ตัวอย่างการใช้วิธีการสอนนี้ พอถึงเทศกาลตวันอู่หรือสอนถึงเทศกาลสำคัญของจีน ผู้สอนจัดกิจกรรมเทศกาลตวันอู่ (ไหว้บ๊ะจ่าง) ขึ้น ซึ่งอาจจะจัดในคาบเรียนภาษาจีนหรือคาบชมรมก็ได้ โดยผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมให้ดี โดยคำนึงถึงอายุ พื้นฐานภาษาจีนและจำนวนผู้เข้าร่วม กิจกรรมที่น่าสนใจมีหลายรูปแบบ อาทิ การแสดงละครประวัติความเป็นมาของเทศกาลตวันอู่ การแข่งขันตอบปัญหาเทศกาลตวันอู่ การทำบ๊ะจ่างร่วมกัน การประดิษฐ์เรือมังกร เป็นต้น วิธีการเรียนการสอนดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนสัมผัสและเรียนรู้ประเพณี ตำนานของเทศกาลตวันอู่ผ่านกิจกรรมต่าง ๆ สร้างความสนุกสนาน และฝึกทักษะการทำงานเป็นทีม สร้างความสามัคคีระหว่างผู้เรียนอีกด้วย สอดคล้องกับแนวคิดของทิตินา แคมมณี (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง หมายถึง

การดำเนินการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยการให้ผู้เรียนเข้าไปเผชิญสถานการณ์จริง ปัญหาจริง ในบริบทจริง และร่วมกันศึกษาเรียนรู้ แสวงหาความรู้ ข้อมูล และวิธีการต่าง ๆ เพื่อที่จะแก้ไขปัญหา นั้น วิธีการสอนนี้จะช่วยสร้างความภูมิใจในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอีกด้วย

3. วิธีการสอนโดยการบูรณาการ (Integrated Learning)

วิธีการสอนแบบบูรณาการมีหลายรูปแบบและเป็นวิธีที่นิยมใช้อีกวิธีหนึ่ง โดยเฉพาะการเรียนรู้ ภาษาจีนในประเทศไทย มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิ ผู้สอน ผู้เรียน ชั่วโมงเรียน สภาพแวดล้อม หนังสือเรียน เป็นต้น วิธีการสอนแบบบูรณาการมีข้อดีเหมือนสุภาษิตไทยที่ว่า “ยิงปืนนัดเดียว ได้นกสองตัว” เพราะว่าการสอนเรื่องวัฒนธรรมจีน ไม่จำเป็นต้องสอนแค่ในรายวิชาวัฒนธรรมจีน เท่านั้น ขณะที่จัดการเรียนการสอนภาษาจีนอยู่ ผู้สอนสามารถนำความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับประเทศจีนและ วัฒนธรรมจีนสอดแทรกเข้าไปได้เสมอ แต่ผู้สอนต้องเขียนแผนการสอนและเตรียมตัวอย่างเต็มที่ ต้องรู้ ว่าตนเองจะเสริมความรู้วัฒนธรรมหรือเทศกาลตนอยู่ในช่วงใดหรือบทเรียนใด มิฉะนั้น ผู้เรียนอาจจะ เกิดความสับสนกับความรู้ที่เรียนได้ ผู้เขียนเคยใช้วิธีการสอนนี้ในรายวิชาภาษาจีนระดับกลางและวิชา วรรณคดีจีน กล่าวคือ วิชาภาษาจีนระดับกลาง วันนี้ต้องสอนเนื้อหาเรื่อง “我回家过年。” หลังจาก สอนเนื้อหาจบ ก็จะสอนเกี่ยวกับเทศกาลสำคัญของจีน รวมทั้งเทศกาลตนอยู่ อธิบายเนื้อหาสำคัญที่ ผู้เรียนควรรู้ เน้นสั้นและกระชับ โดยใช้เวลาประมาณ 5-10 นาที หรือสามารถเปิดคลิปวิดีโอสั้น ๆ เกี่ยวกับเทศกาลจีน และเล่นเกมสตอบคำถามหลังจากดูคลิปจบ เพื่อเป็นการทบทวนความรู้อีกครั้ง สำหรับวิชาวรรณคดีจีน เมื่อสอนกวีรัฐฉู่ นักกวีที่สำคัญคือซีวหฺยวน (屈原) ก็จะเชื่อมโยงถึงเทศกาล ตนอยู่ ประวัติความเป็นมาและประเพณีของเทศกาลนี้ และมอบหมายงานให้ผู้เรียนสรุปความรู้หัวข้อ “ความสัมพันธ์ระหว่างซีวหฺยวนกับเทศกาลตนอยู่” เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ สุขวิจิตร บารั วิลาลินี ดาราฉาย และสุทธิชา เพชรวิระ (2564) กล่าวว่า การใช้การสอนแบบบูรณาการและ การสอนร่วมกัน จะช่วยให้ผู้เรียนมองเห็นความสัมพันธ์ของเนื้อหาแต่ละวิชาและสามารถเชื่อมโยง เนื้อหาที่สัมพันธ์ได้อย่างมีความหมายและเป็นระบบ

4. วิธีการสอนโดยใช้เทคโนโลยี (Learning by Technology)

ตั้งแต่ประเทศไทยต้องเผชิญกับสถานการณ์โควิด รูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอน เปลี่ยนเป็นแบบออนไลน์ และนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาช่วยในการจัดการเรียนการสอน ผู้เรียนได้รับ ความสะดวกมากขึ้นและสามารถเรียนรู้ได้แบบไร้พรมแดน ใน 2-3 ปีที่ผ่านมาช่องทางการเรียนรู้ภาษา และวัฒนธรรมจีนเกิดขึ้นมากมาย เช่น เฟซบุ๊ก ยูทูบ แอปพลิเคชันต่าง ๆ บทเรียนออนไลน์ การเรียนสด ผ่านโปรแกรมออนไลน์ เป็นต้น ช่วงสถานการณ์โควิดที่ผ่านมา ทางสาขาวิชาการสอนภาษาจีนของ ผู้เขียนได้จัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้ภาษาจีน รูปแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom Meeting ขึ้น โดยมีทั้งนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นักศึกษาระดับอุดมศึกษา และครูสอนภาษาจีน จำนวนมากกว่า 100 คน เข้าร่วมอบรม หัวข้อบรรยายทั้งหมด 4 หัวข้อ หนึ่งในนั้นคือเทศกาลตนอยู่ ซึ่งผู้เขียนเป็น วิทยากรบรรยายในหัวข้อดังกล่าว ผู้เขียนนอกจากการใช้ PowerPoint ประกอบการบรรยายแล้วยังเปิดคลิปวิดีโอบทกวีของซีวหฺยวน การแข่งขันพายเรือมังกร วิธีการทำบ๊ะจ่างของคนจีน ในช่วงท้ายให้

ผู้เข้าร่วมอบรมเล่นเกมตอบคำถามผ่านโปรแกรม Kahoot และ Quiz ทำให้บรรยากาศการอบรมครึกครื้น และผู้เข้าร่วมอบรมต่างมีข้อสงสัยและโต้ตอบกับวิทยากรตลอดการอบรม แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพการสอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตรุษจีนในรูปแบบออนไลน์มีประสิทธิภาพไม่ต่างจากการบรรยายในห้องเรียน อีกทั้งยังเพิ่มความสนุกสนานแก่ผู้เรียนอีกด้วย วิธีการสอนโดยการใช้เทคโนโลยีนับว่าเป็นหนึ่งวิธีที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนภาษาจีน และสามารถสอดแทรกวัฒนธรรมจีนผ่านสื่อเทคโนโลยีได้อย่างลงตัว สอดคล้องกับแนวคิดของกัญญกร เอี่ยมพญา และคณะ (2564) กล่าวถึง การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้สอนควรคิดค้นพัฒนาวิธีสอนหรือใช้สื่อเทคโนโลยีแบบใหม่ ๆ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่น่าสนใจ จะส่งผลนักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้มากขึ้น

สรุป

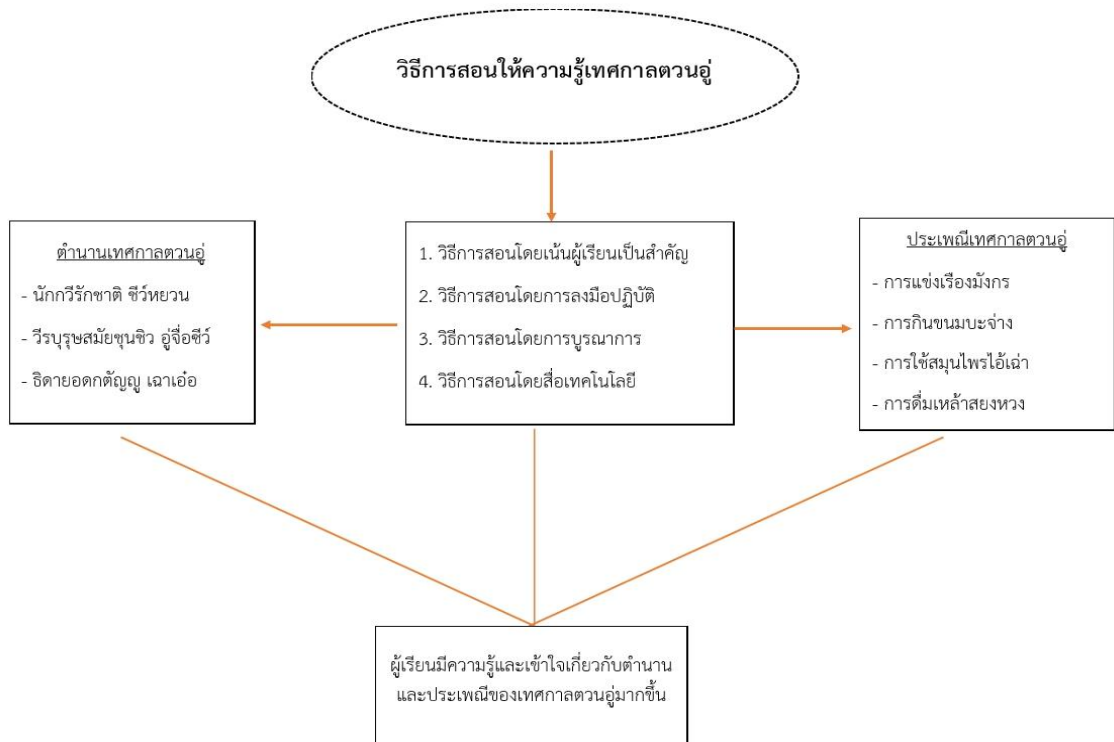
จุดประสงค์หลักของการเฉลิมฉลองเทศกาลตรุษจีน (ไหว้บ๊ะจ่าง) คือ การบูชาและระลึกถึงบุคคลอันเป็นที่รักและเคารพของคนสมัยนั้น รวมทั้งยังมีความเชื่อมโยงกับสภาพดิน ฟ้า อากาศ ชาวจีนเชื่อว่าพอลถึงเทศกาลตรุษจีน เป็นสัญญาณเข้าสู่ฤดูร้อน ทำให้เกิดโรคภัยไข้เจ็บง่าย อีกทั้งสัตว์มีพิษต่าง ๆ จะออกมา พวกเขากำลังหาวิธีป้องกันโรคและกำจัดสัตว์มีพิษ โดยการนำพิษสมุนไพรและการปรุงเหล้าเพื่อใช้ป้องกันโรคภัยและสัตว์มีพิษต่าง ๆ ประเพณีประจำเทศกาลตรุษจีน ได้แก่ การกินขนมบ๊ะจ่างและการแข่งพายเรือมังกร เป็นประเพณีดั้งเดิม แสดงให้เห็นความรักและศรัทธาต่อบุคคลที่อันเป็นที่รักของชาวบ้าน ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ รูปแบบหรือวิธีการของประเพณีแตกต่างกันไปตามบริบทและชีวิตความเป็นอยู่ในแต่ละพื้นที่ของจีน แต่ชาวจีนยังคงร่วมกันสืบสานประเพณีและอนุรักษ์ไว้สืบทอดไปจากรุ่นสู่รุ่น

ผู้เขียนเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนภาษาจีน ผู้สอนควรสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของคนจีนเข้าไปด้วย โดยเฉพาะเทศกาลตรุษจีนซึ่งเป็นหนึ่งเทศกาลสำคัญของจีนสามารถอาศัยวิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ ดังเช่นบทความนี้ได้เสนอวิธีการสอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตรุษจีนทั้งหมด 4 วิธี ได้แก่ วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง วิธีการสอนโดยบูรณาการ และวิธีการสอนโดยอาศัยเทคโนโลยี โดยทั้ง 4 วิธีการสอนนี้ผู้เขียนเคยนำไปประยุกต์ใช้สอนผู้เรียนจริง ไม่เพียงแต่ให้ความรู้เรื่องเทศกาลตรุษจีน ยังนำไปใช้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศจีนและวัฒนธรรมจีนอีกด้วย พบว่าผู้เรียนมีความรู้เรื่องประเพณีและวัฒนธรรมจีนเพิ่มขึ้น และอยากเรียนรู้เพิ่มเติมในประเด็นที่ตนเองสนใจ อย่างไรก็ตาม ก่อนที่ผู้สอนจะเลือกใช้วิธีการสอนใดเพื่อให้ความรู้เรื่องเทศกาลตรุษจีน ควรคำนึงถึงปัจจัยภายนอก ภายใน และข้อจำกัดต่าง ๆ เป็นสำคัญ วิธีการสอนที่นำมาใช้จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอนและระดับความรู้ภาษาจีนของผู้เรียน

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับ

จากการศึกษาดำเนินการ ประวัติความเป็นมา และประเพณีของเทศกาลตวันอู่ (ไหว้บ๊ะจ่าง) ผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการการสอนให้ความรู้เทศกาลตวันอู่ด้วยวิธีการสอนต่าง ๆ สรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงวิธีการสอนเพื่อให้ความรู้เทศกาลตวันอู่

จากแผนภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่าวิธีการสอนให้ความรู้เรื่องเทศกาลตวันอู่ ได้แก่ วิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิธีการสอนโดยลงมือปฏิบัติ วิธีการสอนโดยการบูรณาการ และวิธีการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยี จะช่วยให้ผู้สอนสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับเทศกาลตวันอู่เป็นเทศกาลที่มีตำนานและประเพณีดั้งเดิมได้อย่างเหมาะสมและลงตัว ส่งผลให้ผู้เรียนภาษาจีนเข้าใจประเพณีและวัฒนธรรมจีน รวมทั้งวิถีชีวิตของคนจีน ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนใช้ภาษาจีนได้ถูกต้องและเหมาะสมกับบริบทมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กัญญกร เอี่ยมพญา และคณะ. (2564). การจัดการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 8(1), 352-360.

- ก่อศักดิ์ ธรรมเจริญกิจ. (2563). พุดคุยเรื่องเทศกาลต๋วนอู่. *นิตยสารท่องเที่ยวจีนไทย สองภาษารายเดือน*, 2(107), 7-8.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). *การจัดการเรียนรู้แนวใหม่*. นนทบุรี: บริษัท สหมิตรพรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.
- ไชน่ามีเดียกรุ๊ป. (2564). *ชาวจีนและต่างชาติร่วมฉลองเทศกาลต๋วนอู่ ไปไผ่ห่อไข่จ้างสร้างสะพานมิตรภาพ*. สืบค้น 4 มกราคม 2566. จาก <http://thai.cri.cn/20220604/af0ac381-7f59-d8cc-bf3e-f021fceb3c71.html/>.
- ทศนา เขมมณี. (2557). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไทยโรจน์ พวงมณี และคณะ. (2564). *แนวทางการอนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมพื้นที่หมู่บ้านน้ำพร อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 13(2), 175-176.
- ถาวร สิกขโกศล. (2557). *เทศกาลจีนและการเซ่นไหว้*. กรุงเทพมหานคร: มติชน.
- ไพบุลย์ สุขวิจิตร บาร์ วิลาสินี ดาราฉาย และสุทธิชา เพชรวิระ. (2564). *การใช้การสอนแบบบูรณาการและการสอนร่วมกัน เพื่อเสริมสร้างความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาภาษาอังกฤษสื่อสารธุรกิจ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม. การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ออนไลน์ ครั้งที่ 16. (น. 1967-1976). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.*
- รัฐพร ศิริพันธ์. (2561). *แนวทางการเตรียมพร้อมและวิธีการเรียนสำหรับผู้เริ่มเรียนภาษาจีน. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 103-112.
- สยามรัฐออนไลน์. (2565). *กิจกรรมหลากหลายต้อนรับเทศกาลไหว้บ๊ะจ่าง*. สืบค้น 5 มกราคม 2566. จาก <https://siamrath.co.th/n/354764/>.
- สาคร สมเสริฐ. (2561). *ทางแห่งการทำงานอย่างมีความสุข. วารสารนักบริหาร*, 38(1), 3-10.
- สำนักข่าวซินหัว. (2565). *โตรอนโตจัดแข่งประชันฝีมือพายเรือมังกร*. สืบค้น 5 มกราคม 2566 จาก https://www.xinhuaithai.com/soc/289714_20220619/.
- BBC news 中文. (2018). *端午特写:大江南北的粽子和背后的乡愁*. สืบค้น 10 มกราคม 2566. จาก <https://www.bbc.com/zhongwen/simp/chinese-news-44521199/>.
- Chinataks. (2022). *เทศกาลต๋วนอู่ ไหว้ขนมบ๊ะจ่าง*. สืบค้น 5 มกราคม 2566 จาก <https://shorturl.asia/xBo34/>.
- Gao Bingzhong. (2009). *Introduction to Chinese folklore*. Beijing university Press.

- Lin Jifu. (2018). The Inheritance of Dragon Boat Festival's Custom and the cultural Self – confidence of Chinese People. *Journal of Chang Sha University (Social Sciences)*, 41(2), 17-23.
- Wang Qiang. (2018). Legend of the Dragon Boat Festival. *Culture Monthly Journal*, 18(5), 28.
- Xiao Chuanlong. (2018). Differences and protection of the customs of the Dragon Boat Festival Based on a comparative study of the Minjiang River and the lower reaches of the Huanghe River. *Journal of West leather*, 40(18), 117.
- Zhang Jun. (2007). *Mysterious Festivals and Customs: A Study of Traditional Festival Rituals and Taboos*. Chinese, Peking: Guangxi people's Press.
- Zhou Shiyu. (2018). Legend of the Dragon Boat Festival. *Journal of Qian xian*. 6(2018), 98-100.
- 植物说. (2021). 野生艾草长什么样子(形状特点及图片). สืบค้น 10 มกราคม 2566. จาก <https://m.zhiwushuo.com/baike/378962021050537896.html/>.
- 美酒网. (2020). 端午节雄黄酒应该怎么用? 雄黄酒的功效与作用. สืบค้น 10 มกราคม 2566. จาก <https://m.meijiu.com/zhishi/22417/>.